

TOIMINTAPLAANI 2021

TULEVAISUEN NÄKÖ

STR-T pitää olla eustaja, tuki ja inspirasuunilähe kaikile jotka tunteva yhteyttä meänkielen ja alkuperäsen kielialueen kylttyyrin ja historian kans.

ARVOPOHJA

STR-T puolustaa kaikkitten ihmisten sammaa arvoa ja samoja oikeuksia. Met toimima meänkielen ylläpitämisen ja kehityksen puolesta, meän kylttyyrin hyväksi ja osalistuma kans yhtheiskunnantepathiin kysymyksissä jotka koskeva meän minuriteettiä.

FÖRPYNTIN PÄÄMÄÄRÄ SÄÄNTÖJEN MUKHAAN

Svenska Tornedalingars Riksförbund, Tornionlaaksolaiset, STR-T, oon intressijärjestö kielen, kylttyyrin ja yhtheiskunnan asioissa. Förpynti oon intressijärjestö kaikile jotka tunteva yhteyttä meänkielen ja alkuperäsen kielialueen kylttyyrin ja historian kans. Förpynti joka perustethiin 1981 oon uskonosta ja partiipolitiikasta vapa. Förpynti oon eustaja alkuperäselles kansaliselle, kieleliselle ja kylttyyriselle minuriteetile ja oon hallituksen remissi-instansi minuriteettikysymyksissä. Päämäärä oon hyöyttää ja vahvistaa minuriteetin itenttiteettiä ja kielen ja kylttyyrin kehitystä ja juurtumista.

FÖRPYNTIN KIELIPOLLISI JA KATTANTO ITENTTITEETISTÄ

2008 förpynti päätti seuraavan kielipollisin: *STR-Tn päämäärä oon tukea ja kehittää meänkieltä puhheessa ja kirjottamisessa. Meilä oon ymmärys paikalisille varieteetile joita käytethään ja kehittämmä kieltä kielenkäyttäjitten ja viranomhaisitten kans. Kielipollisin pohja oon ette kielioikeuet oon ihmisoikeuet ja ette förpynti toimii sisälyttävällä mallila.*

Tornionlaaksolaiset oon tunnustettu kansalinen minuriteetti ja meänkieli tunnustettu kansalinen minuriteettikieli. Kaikki jotka puhuva meänkieltä ei tunne ittensä olevan tornionlaaksolaisia, jokku kuttuva ittensä lantalaiseksi eli kvääniksi. Meänkielelä oon kolme päävarieteettiä: tornionlaaksonvarieteetti, jellivaaranvarieteetti ja lannankieli.

FÖRPYNTIN PÄÄMÄÄRÄ 2021

1.1 PAREMPI OMA RAHOTUS

Jatkuva työ vaikutusvallan kans oon STR-T:lä etusiala LoNM:in (Laki kansalisista minuriteetistä ja minuriteettikielistä; SFS 2009:724). STR-T oon hallituksen remissi-instansi minuriteettikysymyksissä mikä vaatii tietosan ja hyvin toimivan kanslianjärjestön ja enämpi työväkeä. Tämä oon ehto ette saattaa jatkuvasti ja toela tukea paikalisosastoja ja antaa tietoa, valvoa ja tukea kuntia ja viranomhaisia. Hallituksen esitys (Skr 2017/18:282) viittaa ette hallitus pitää päättää vakituisesta lissäintyvvästä tuesta kansalisitten minuriteetitten eustajille.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

- Toimia ette förpynti saapi isoman ekonoomisen tuen.

1.2 OSANOTTO TOTTUUS- JA SOVINTOKOMISUUNIN TYÖSSÄ

Komiteetirektiiviyö ja komisuunin valinta oon tehty tialookissa Hallituskanslian, Met Nuoret ja förpyntin keskelä. 19 maaliskuutahallitus julisti ette tottuus- ja sovintokomisuuni tornionlaaksolaisile, kväänile ja lantalaisile perustethaan (Ku 2020:01) komisuunin puhheenjohtajan, Elisabeth Furan johon alla. Kesäkuussa valithiin seittemän jäsentä komisuuhniin ja viiminen jäsen valithaan 2021. Tutkimus-sihteerit astut virkhaan kevväilä ja kesälä 2020. STR-T:lä oon jatkuva tialooki sihteeritoimiston kans ja komisuunin työtä saattaa seurata www.komisuuni.se

---

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

- Olla osalisia ja saa vaikuttaa tottuus- ja sovintokomisuunin työssä.

1.3 KIELISENTTERI MEÄNKIELELE

Kielen ja kansanperintheen instityytti, Isof, oon esittäny tehtävänsä hallituksele 1. helmikuuta 2019. Förpynti toteaa ette tutkimus oon ottanu huomihoon förpyntin ehotuksen kielisentteristä joka fyysisesti sijotethaan kahtheen paikkaan, missä tullee olheen yhtheensä viis täysaikavirkkaa. Tästä jälkhiin hallituksesta ei ole tullu päätöstä kielisentteristä ja siksi förpynti jatkossaki valvoo kysymystä ja toimii ette tulis kätevä päätös.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Toimia ette hallitus ottaa päätöksen meänkielen kielisentteristä vuona 2021 ja ette kielisentteri perustethaan viimisthään 2022.

1.4 KYLTYYRINKOKOAVA TOIMINTA TORNIONLAAKSOLAISILE, KVÄÄNILE JA LANTALAISILE

Maaliskuussa 2020 Region Norrbottenin Rekionaali kehityslautakunta ilmotti ette lautakunta oli päättäny tehdä esitutkimuksen 2020-2022 joka selvittää ja kytkee yhtheistyöstryktyrin, järjestömallin, tehtävän, päämiestoiminan ja pitkänaikasen rahotuksen kylttyyrinkokoavalle toiminalle. Prujektin rahottajat oon Statens kulturråd ja Region Norrbotten. Förpyntin toiminanjohtaja Maja Mella oon erikoisesti valittu prujektinjohtajavirkhaan puoliaikaa ensimmäisestä päivästä syyskuuta 2020 viimishään päihvään elokuuta 2022. Prujektin johtoryhmään kuuluva Region Norrbotten, STR-T, Met Nuoret, Tornionlaaksonteatteri ja Luulajan tekninen universiteetti. Näin asiaa valvothaan jatkuvasti.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

Toimia ette tornionlaaksolaiset, kväänit ja lantalaiset saava osalisuuen prujektissa Kylttyyrinkokoava toiminta.

1.5 KYLTYYRI JA HISTUURIA

Förpynti on asettanu kontaktia Luulajan teknisen yniversiteetin historiaosaston kans vuona 2020, missä förpynti on ottanu esile tarpheen enämästä tietheelisestä tutkimuksesta muun muassa kylttyyrin ja histuurian alala.

Formelli vaatimus oon jätetty kylttyyri- ja temokratiministerile Amanda Lindile ja maaseutuministerile Jennie Nilssonile toukokuussa 2020, ette hallitus pittää tunnustaa tornionlaaksolaiset, kväänit ja lantalaiset alkuperäskansana ILO 169 artikkeli 1 mukhaan. Sen jälkhiin förpynti lähätti kirhjeitä ministeri Lindile missä se tahto tialookia vaatimuksesta alkuperäskansanstatyuksesta. Syyskuussa 2020 förpynti sai vastauksen ministeri Lindiltä ette hallituksela tässä vaiheessa ei ole tarkotus tutkia kysymystä onko Ruottissa useampia alkuperäskansoja.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Toimia ette lissäintys tietheelistä tutkimusta kylttyyristä ja histuuriasta.

-Toimia ette Ruottin valtio tutkii jos oon olemassa useampia alkuperäskansoja Ruottissa.

1.6 KOULUTUS

STR-T saattaa yli kymmenen vuen kokemuksesta kansalisesta minuriteetilaista toeta ette olema siirtänheet meän aseman etheenpäin mutta oon vaikea saa kantaa koulutuskysymyksissä niinku oon muila kansalisilla minuriteetilä. Vuosikausia oon tehty valitusta vailinkista koulutusalueela, mutta ei ole ryhytty toimenpiteishiin. Vielä uupuu kokohnaisstrategii koulutuksele. STR-T esittää seuraavia ratkasuja:

- Ette äitinkielenopetus laajenethaan Europparaatin suositteluitten mukhaan.
- Ette lapsila esikoulussa ja esikoululuokassa oon oikeus saa äitinkielentukea.
- Ette Skolverket saapi pitkänaikhaisen kokohnaisen vastuun ette valmistaa oppimateriaalia minuriteetikielele meänkielele ja oppimateriaalia tornionlaaksolaisista, lantalaisista ja kväänistä. Oppimateriaalin valmistaminen häätty alkaa varsin ja sen häätty varmistaa pitemälle aikaa tialookissa eustajitten kans. Kysymys oon otettu huomihoon SOU 2017:60ltä.
- Ette voimakas ja selvä opettajankoulutus ja jatkokoulutus järjestethään Uumajan yniversiteetissä. Ette yhelä yniversiteetilä oon vastuu voimakhaasta peruskoulutuksesta, hyvästä opettajakoulutuksesta ja jatkuvasta jatko-opetuksesta oon yhdessä opetusmateriaalin valmistamisen ja kielenhuolon kans auain siihen ette meänkieli tulevaisuuessaki saattaa olla elävä kieli Ruottissa.
- Ette Ruottissa kartotethaan peruskoulun ja jymnaasian oppilhaitten tiot kansalisista minuriteetistä, opetusplaanitten ja kursiplaanitten vaatimusten mukhaan. STR-T huomauttaa kans tärkeen ette oon jatkuva tarkastusmekanismi, ette turvata kläpitten ja nuoritten tion Ruottin kansalisista minuriteetistä.
- Ette kartottaa opettajakoululaisitten tietotason koko Ruottissa ja jos se näyttää, niinku STR-T eppäilee, ette tieto esim. meänkielisestä minuriteetistä oon vajava, niin oppilaitokset häythään pakottaa perusthaan pakolisen tietotuksen kansalisista minuriteetistä, joka tasola ja joka suunala riippumatta missä paikkaa maata opetus oon. Kysymys oon otettu huomihoon SOU 2017:60ltä.
- Ette muuttaa lainsäätämisen joka koskee koulutusta hallintoalueheessa ette peruskouluki sisältyy samhaanlaihiin ko lapsenhuolto tänäpäivänä.
- Ette vasittu tulkki- ja kääntämiskoulutus joka soppii meänkielele perustethaan ja ette se koulutus suoritethaan siinä yliopistossa jolla oon niin perus- ko opettajankoulutusvastuu.
- Ette resyrsiä annethaan ette Tornionlaakson Kansankorkeakoulu saattaa alkaa perusthaan kansalisen keskustan perusopetukselle meänkielessä raahvaile.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Ette valtio ottaa esile koulutusstrategiini meänkielele ja sen varieteetile.

1.7. TEKLARASUUNI VOIMAKHAALE TEMOKRATIILE

Förpynti oon allekirjottannu Teklarasuunin voimakhaale temokratiile, net tehtävät mikkä kuuluva förpyntile löytyvä tästä linkistä [Svenska-Tornedalingars-Riksförbund-Tornionlaaksolaiset-ataganden.pdf \(vardemokrati.se\)](https://www.vardemokrati.se)

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Toimia ette useampi saapi tietoa ja tietosuutta temokraattisesta systeemistä.

-Toimia ette useampi ottaa kantaa, osalistuu aktiivisesti ja puolustaa temokratiitä.

-Toimia hyvän yhtheiskunnalisen ilmapiirin puolesta ja hyvän ihmiskattanon puolesta neuonpioissa muitten järjestöitten, viranomhaisitten, laitoksitten ja kansalisitten minuriteetitten kans.

2.VAHVISTAA JA KEHITTÄÄ PAIKALISEN TOIMINAN

Ette tornionlaaksolaiset, kväänit ja lantalaiset saava enämpi vaikutusvaltaa yhtheiskunnalississa kysymyksissä vaatii ette yksityiset ihmiset tietävä minuriteetilaista ja kunka se pättee.

Paikalisosastoitten päämäärä oon vaikuttaa kysymyksissä jotka koskeva yhtheiskunnan kehitystä ja minuriteetikysymyksiä paikalistasola. Tämä antaa maholisuuven förpyntile ette tehokkaamasti toimia kansalisella arenalla. Förpyntin johtokunta halvaa kans lähemmän kontaktin paikalisosastoitten kans.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Pittää vähhiinhään yhen informasuuniträffin kaikitten paikalisosastoitten puhheenjohtajitten kans.

-Tukea uusitten paikalisosastoitten järjestämistä.

-Toimia ette saa enämpi yhtheenjärjestämistä paikalisosastoitten kesken neuotteluissa viranomhaisitten ja järjestöitten kans.

- Toimia ette vahvistaa henkilökuntaa joka saattaa tukea paikalisosastoja eri kysymyksissä

---

3. VIEHÄTTÄÄ LISSÄÄ JÄSENIÄ

Viimi vuositten pusitiivinen kehitys itenttiteetikysymyksissä oon johtanu jäsenlissäntymisheen förpyntissä. Förpynti oon kans saanu voimakhaaman kannatuksen kysymykshiin. Uusherätys itenttiteetikysymykshiin oon syntyny yhtheiskunnassa.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Lisätä jäsenlukumäärää 10 prosenttiä.

---

4. HOITO JA HUOLENPITO

Niinku muila aloila, hoito- ja huolenpito-alala oon tullu kovempia lailisia vaatimuksia. Tämä vaatii uusia satsauksia hoito- ja huolenpitoalala ette saatethaan ottaa vasthaan yksityisiä niitten omala kielelä. Tähän hastheesseen yhtheiskunta pittää vastata kompetensihuoltamisstratekiilä.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Neuottelua ja jatkuvaa tarkistusta viranomhaisitten kans joita asiat koskeva, niin ette lakia nouatethaan.

---

5. STRATEKISIÄ YHTHEISTOIMINTAKUMPPANIA

STR-T pittää etheenpäinki tehä yhtheistyötä järjestöitten kans prujektissa ja aktiviteettissä jotka koskeva itenttiteettiä, tasaarvoa, sukupolvenvaihtoa, kielielvytystä, kylttyyriä ja vaikutusvaltaa.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Kartottaa kunka yhtheistoimintaa saattaa pittää Tornionlaakson teatterin, Tornionalaakson Kansankorkeakoulun, Tornionlaaksonjillen, Ruijan Kveeniliiton, Meänmaan, Kveenimaayhityksen, Tornedalsrådetin ja muitten järjestöitten ja kylttyyriyhmittin kans.

-Järjestää yhtheisiä aktiviteettiä muitten kansalisitten minuriteettin ja järjestöitten kans.

---

6. VAIKUTUSVALTA KYLTYYRISSÄ, MEETIASSA JA KIELENHUOLOSSA

Kylttyyri, meetia ja kielenhuolto oon täheliset elävälle meänkielele.

Verrattunna suomenkiehleen ja saamenkiehleen meänkieli oon huomattavasti allieustettu public servicen lähätyksissä. Tämä johtuu siitä ette oon vain kouralinen ihmisiä jotka eustava meänkieltä public servicesessä. STR-T meinaa ette se vaatii ja lissää henkilökunnalisia resyrsiä ette saa enämpi ohjelmantarjontaa ja nostaa laatua.

STR-Tn kattanto oon ette journalistit tartteva tietoa kansalisista minuriteetistä ja se pitäs olla luonolinen osa journalistikoulutuksissa.

Kylttyyri oon usseen portti meänkiehleen. Se oon tärkeä ette löytyy kylttyyriyöntekiöitä jotka levittävä tietoa ja haastava strykttyyriä. STR-Tn rolli oon ette antaa mahdollisuuksia ette vahvistaa itenttiteettiä ja ittluottoa.

Tornionlaakson teatteri oon tärkeä aktööri ja pittää saa tarpheeliset resyrsit ette saattaa vaikuttaa monela arenalla ja kohata uutta pypliikkiä. Luulajan ja Stokholmin puolesta STR-T toteaa ette resyrsiä lisäthään ja enämpi vastuuta annethaan ko kunnista oon tullu hallintoalue meänkielele. Sen kautta niilä oon maholista saa enämpi kylttyyriohjelmaa. Toishaalta föpynti toteaa kans ett tornionlaaksolaisila, kväänilä ja lantalaisila ei ole kylttyyrihaitosta jolla oon kansalinen vastuu kylttyyristä, katto osa 1.4. Rahotus kylttyyrisatsaukshiin tullee ylheisestä rahotuksesta ja sillä mallin minuriteetilä ei ole omavaltaa tehä satsauksia jotka oon etusiala. Tästä syystä förpynti oon allotannu keskustelun Region Norrbottenin kans mahdollisuuksista varata vasittuja rahoja tornionlaaksolaisile, kväänile ja lantalaisile.

2018 palkattiin ensimmäinen kielenhuoltaja Kielen ja kansanperintheen instityyhiin mikä on positiivista. Sen lisäksi pitäisi olla vielä kaksi täysaikavirkkaa ja merkittevä lisärahoitus kielenhuololle ettei tehdä ulospäin suunnattua toimintaa niinku nauhotusta ja dokumenteeramista meänkielenalueella.

PÄÄMÄÄRÄ 2021 MEETIA:

- Varmistaa pitkänaikaisen lissäntymisen ohjelmantuotanolle public servicessä ja siitä seuraavan laajentamisen lähätysaika.

PÄÄMÄÄRÄ 2021 KYLTYYRI:

-Förpynti pitää saada omavaltaa kylttyyrirohokussa tialookissa Region Norrbottenin kans.

PÄÄMÄÄRÄ 2021 KIELENHUOLTO:

-Förpynti pitää toimia ettei saa lissää resyrsiä kielenhuololle meänkielessä.

---

7. ELINKEINOYHISTELMÄ – YLEISKATTANTO JA KEHITYS

Vuosisatojen aikana, mistä meillä on käsitystä, meän kylttyyrikanantajilla on ollut iso kyky soppeintua ympäristön olehiin olosuhteisiin. Rajat mikä luonto panee meän kylttyyri on kunnioittanu ja kehittäny elinkeinoyhistelmämallin¹ sovinossa luonon kans. Vuosisatojen aikana elinkeinoyhistelmämalli on isoissa määrin tehny maholiseksi ihmisitten jokapäiväsen hushollauksen, olletikki ko isoyhteiskunta pani matkhaan valtavan teolisuuden muutoksen pohjosessa alueessa. Sovinossa luonon, maaseu'un, maanpruukin, mettästyksen ja kalastuksen kans ja sen säilytetyn perintheisen rajanvälisen toiminnan kans, kehityt net elinkeinoyhistelmämallit mikä annoit ihmisille heän elanon. Samala meän kansa autto sitä yhteiskunnan kehitystä mikä lähti käynthiin ja puolusti sitä rauhattomuuen aikana.

PÄÄMÄÄRÄ 2021

Pitkäaikasen päämäärän rajoissa nostaksheen elinkeinoyhistelmitten merkityksen nykyaijassaki förpynti häätty tämän vuen aikana:

-hakea yhteistoimintaa yhteiskuntalaitoksitten kans joita asia koskee alottaaksheen yhteistyötä kehityssuunitelmista kunka maanpruukinkehitystä meän perintheiseelä alueela saattaa eistää.

-toimia ettei saa yleiskattanon olevista kylänyhteisistä meän kylttyyrialueela.

-toimia ettei saa parempaa tietoa perintheisistä elinkeinoyhistelmistä mikä on olhee ja on meän jeukraaffisela alueela.

-inventeerata mitä henkilöresyrsiä on meän alueela jotka saattaisit olla myötä revitaliseerinkissä käsityöperintheistä mikä kuuluva perintheiseen toimintahan meän alueela.

---

¹ Elinkeinoyhistelmämalli = monta eri tappaa hankkia elantoa

-valvoa Natura 2000 kehitystä, mihinkä sisältyy Kaihnuun-, Tornion-, Täränön-, Lainion- ja Muonionväylän vesisuonet ja kans tunturinlikheiset osat meän perintheisestä alueesta. Oon tähelistä muistaa, ko puhuu alueen elämänehtoista, ette kysymys ei ole ainuasthaans muutamista ihmisistä joita asia koskee, ko tässä oon ussein kysheessä vähhiinthääns kaks kansanryhmää jotka vaikuttava samala alueela.

-Förpynti pittää toimia ette Ruotti valvoo niin EU-tukea Ruottin maanpruukhiin ko säänoitten muotostamista ette voima pienemällä tasola ja yhistemäelinkeinossa kans saattaa pysyä ja kehittyä.

STR-T:N PÄÄMÄÄRÄ 2021 METAVISI

Avisi oon kuukausittain julkassu yhen eli kaks artikkelia meänkielelä ja ruottiksi. Statens Kulturrådin tuki periuutisille aikakausikirjotuksile oon epävarma. 2020 ja 2021 tuki oon 100 000 kr. STR-T toteaa ette tuki, pitemälle aikaa kattottu, oon hyvin epävarma.

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Laajempi ja vakituinen pytjetti METavisille

-Vahvistaa ja kehittää METavisin laatua sisälössä ja neotella paikalisosastoitten ja Met Nuoretin kans sisälöstä.

STR-T:N PÄÄMÄÄRÄ 2021 PRUJEKTIT

STR-T pittää tehä yhtheistyötä järjestöitten, kunnitten ja viranomhaisitten kans prujektissä jotka sopiva yhteen kysymyksitten kans jotka förpynti oon pannu etusiale ensimmäisen pistheen mukhaan

PÄÄMÄÄRÄ 2021:

-Joka yksityinen prujekti pittää kantaa omat kostanuksensa

YHTHEENVETO PÄÄMÄÄRÄ 2021

PÄÄMÄÄRÄ 2021
FÖRPYNTI
Toimia ette förpynti sais isoman ekonoomisen tuen.
Toimia osalisuutheen ja vaikuttamisheen tottuus- ja sovintokomisuunin työssä.
Ette hallitus ottaa päätöksen meänkielen kielisentteristä vuona 2021 ja ette kielisentteri perustethaan viimisthään 2022.
Toimia osanottamisen puolesta prujektissa Kylttyyrinkokoava toiminta tornionlaaksolaisile, kväänile ja lantalaisile
Toimia ette lissäintys tietheelistä tutkimusta kylttyyristä ja histuuriasta.
Toimia ette Ruottin valtio tutkii jos oon olemassa useampia alkuperäskansoja Ruottissa.
Toimia ette valtio ottaa esile koulutusstratekiin meänkielele ja sen varieteetile.
Toimia ette useampi saapi hyvän tion ja tietotuksen temokraattisesta systeemistä
Toimia ette useampi ottaa kantaa, osalistuu aktiivisesti ja puolustaa temokratiitä.
Toimia hyvän yhtheiskunnalisen ilmapiirin puolesta ja hyvän ihmiskattanon puolesta neuonpioissa muitten järjestöitten, viranomhaisitten, laitoksitten ja kansalisitten minuriteetitten kans.
Pittää vähhiinthään yhen informasuuniträffin kaikitten paikalisosastoitten puhheenjohtajitten kans.
Tukea uusitten paikalisosastoitten järjestämistä.
Toimia ette saa enämpi yhteenjäjestämistä paikaliosastoitten kesken neutteluissa viranomhaisitten ja järjestöitten kans.
Toimia ette vahvistaa henkilökuntaa joka saattaa tukea paikalisosastoja eri kysymyksissä
Lisätä jäsenmäärää kymmenelä prosenttilä.
Neuttelua ja jatkuvaa tarkistusta viranomhaisitten kans joita asiat koskeva, niin ette lakia nouatethaan.
Kartottaa kunka yhtheistoimintaa saattaa pittää Tornionlaakson teatterin, Tornionalaakson Kansankorkeakoulun, Tornionlaaksonjillen, Ruijan Kveeniliiton, Meänmaan, Kveenimaayhistryksen, Tornedalsrådetin ja muitten järjestöitten ja kylttyyriryhmitten kans.
Järjestää yhtheisiä aktiviteettiä muitten kansalisitten minuriteetitten ja järjestöitten kans.
Varmistaa pitkänaikhaisen lissäintymisen ohjelmantuotanolle public servicessä ja siitä seuraavan laajentamisen lähätysaika.
Förpynti pittää saa omavaltaa kylttyyriahotuksessa tialookissa Region Norrbottenin kans.
Förpynti pittää toimia ette saa lissää resyrsiä meänkielen kielenhuolele.
Hakea yhteistoimintaa yhteiskuntalaitoksitten kans joita asia koskee alottaaksheen yhteistyötä kehityssuunitelmista kunka maanpruukikehitystä meän perintheiseelä jeukraaffisela alueela saattaa eistää.
Toimia ette saa yleiskattanon olevista kylänyhteisistä meän kylttyyrialueela.
Toimia ette saa parempaa tietoa perintheisistä elinkeinoyhistelmistä mikkä oon olhee ja oon meän jeukraaffisela alueela.
Inventeerata mitä henkilöresyrsiä oon meän alueela jotka saattaisit olla myötä revitaliseerinkissä käsityöperintheistä mikkä koskeva työkampeita mikkä kuuluva perintheiseen toiminthaan meän alueela.
Valvoa Natura 2000 kehitystä, mihinkä sisältyy Kaihuun-, Tornion-, Täränön-, Lainion- ja Muonionväylän vesisuonet ja kans tunturinlikheiset osat meän perintheisestä alueesta.
Förpynti pittää toimia ette Ruotti valvoo niin EU-tukea Ruottin maanpruukile ko säänoitten muotostamista ette voima pienemällä tasola ja yhistemäelinkeinossa kans saattaa säilyä ja kehittyä.
METAVISI
Laajempi ja vahva pytjetti METavisille..
Vahvistaa ja kehittää METavisin laatua sisälössä ja neutella paikalisosastoitten ja Met Nuoretin kans sisälöstä.
PRUJEKTIT
Joka yksityinen prujekti pittää kantaa omat kostanuksensa.

